

Narodowy imienia Ossolińskich; Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, 1984. 68 s.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-664-5-12>

LOVE AS A SPACE FOR IDENTITY CONSTRUCTION IN LOUISE ERDRICH'S NOVEL THE MIGHTY RED

ЛЮБОВ ЯК ПРОСТІР КОНСТРУЮВАННЯ ІДЕНТИЧНОСТІ В РОМАНІ Л. ЕРДРІЧ «THE MIGHTY RED»

Kurylo S. M

*Postgraduate Student at the Department
of World Literature,
Ivan Franko National University of Lviv
Lviv, Ukraine*

Курило С. М.

*аспірантка кафедри світової
літератури,
Львівський національний університет
імені Івана Франка
м. Львів, Україна*

Економічна криза 2008 року увійшла в історію не лише як крах фінансових індексів, а як радикальний антропологічний злам. У романі американської письменниці Л. Ердріч «*The Mighty Red*» (2024) фінансова катастрофа постає не просто тлом, а структурним чинником, який визначає, що і як відчують персонажі, якими словами вони говорять про кохання, на що сподіваються і що втрачають. Коли стан прекарності – постійної матеріальної загрози – стає нормою буття, приватна сфера перестає бути автономним сховищем. Любов, кохання, шлюб та інтимність перетворюються на зони, де суб'єкт намагається віднайти втрачену онтологічну опору. Наукова проблема полягає в тому, щоб дослідити, як саме економічна прекарність трансформує почуття, перетворюючи кохання на інструмент стабілізації ідентичності. Любов функціонує як механізм наративного самозбереження: спосіб утримати відчуття безперервності «я» тоді, коли соціальні структури (земля, родина, професія) втрачають стабілізуючу функцію. Така інтерпретація спирається на концепцію наративної ідентичності П. Рікера, відповідно до якої суб'єкт існує як історія, що постійно переоповідається [5, с. 162]. У «*The Mighty Red*» ця історія руйнується економічною кризою: минуле втрачає цінність, майбутнє блокується економічною нестабільністю, а теперішнє редукується до режиму виживання. Кохання в такій ситуації стає спробою сконструювати мінімальну зв'язність там, де соціальна реальність її більше не

гарантує. Залучення концепції «жорстокого оптимізму» Л. Берланта дозволяє пояснити, чому емоційні прив'язаності персонажів має саморуйнівний характер [1]. Об'єкт бажання – партнер, шлюб, уявлення про «нормальне життя» – обіцяє стабільність, але фактично відтворює ту саму структуру залежності, що й економічна система. Додатковий вимір аналізу забезпечує соціологія емоцій С. Іллуз, яка показує, що романтичне кохання глибоко інтегроване в ринкову логіку [3]. У романі Л. Ердріч ця інтеграція стає майже буквальним сюжетним механізмом: інтимні стосунки розгортаються в ситуації боргу, ризику та розрахунку. Вибір партнера, шлюбні рішення й навіть емоційні зв'язки співвідносяться з економічною перспективою: стабілізація господарства, збереженням землі, мінімізацією втрат.

Отже, мета статті полягає в тому, щоб показати, як у романі «*The Mighty Red*» любов та її різновиди функціонують як простір конструювання ідентичності в умовах фінансової нестабільності.

Л. Ердріч вибудовує роман навколо базового образу: долина Ред-Рівер – це промислова зона, а не аграрна спільнота. «*On a mild autumn night in the Red River Valley of North Dakota, Crystal pulled herself up behind the wheel of an International side-dump, steered out of the sugar processing plant, and started her haul.*» [2]. Використання слова «processing» принципове: і буряки, і люди є об'єктами переробки, а не суб'єктами дії. Це фіксує те, що П. Рікер описує як умову, за якої нарративна ідентичність втрачає опору: суб'єкт не може переоповісти себе як діяча, якщо він сам є матеріалом [5, с. 35–36].

Наслідком цього є злиття тіла з працею. Це процес, описаний Л. Ердріч через образ Крістал: «*Crystal wore canvas gloves and swung her hoe from the left, like a sickle, letting the bright sharp edge do the work, keeping a regular pace. She wore a two-piece swimsuit, a pre-bikini, so that she wouldn't get a farmer tan. Though here she was – technically, a farmer. And she liked the work. The only thing wrong with the job was how her feet sweat. Otherwise she could have walked for years in the fatal sunshine, over the poisoned earth, occasionally blessed by the acid rain, chemically altered by an occasional crop duster*» [2]. Тіло перестає бути межею між людиною і середовищем. Крістал «невіддільна від бруду» – це не метафора виснаження, а опис стану, коли рікерівська ірсеіті (самість як стабільний центр ідентичності) розмивається до невпізнаності. Праця на полі не просто виснажує – вона здійснює те, що С. Іллуз назвала б «емоційним вилученням»: людина позбавляється ресурсу суб'єктивності, потрібного для того, щоб будувати та підтримувати значимі стосунки [3, с. 278]. Саме в цьому контексті браку суб'єктності кохання з'являється як компенсаторна стратегія. Воно з'являється не тому, що персонажі «потребують любові» в загальному сенсі, а тому, що всі інші

способи підтримувати ідентичність обмежені фінансовим боргом, виснаженням або соціальною невидимістю.

Гарі, колишня зірка місцевого футболу, шукає в коханні те, чого не може забезпечити соціальна структура: відчуття безпеки, душевного спокою, цілісності та глибокого емоційного зв'язку. Погляд його коханої Кісмет тут виконує функцію, яку П. Рікер приписує нарративному підтвердженню: він робить суб'єкта «справжнім», дає тривалість і зв'язність [5, с. 278]. Але це означає, що Гарі потребує від кохання того, що кохання не може йому дати стабільно, адже воно залежить від іншої людини, яка сама перебуває в кризовому стані.

Берлантівська логіка «жорстокого оптимізму» є очевидною: шлюб є щитом від реальності: *«Also there, the first wedding cake, the much anticipated famous wedding cake, barely fitting into a large white van. It had been delivered on a pallet by the baker and her terrified husband. The cake had wobbled, but not broken. It was a castle, story after story of frosted towers, a fairy palace of sweetness.»* [2]. Л. Берлант пише, що «жорстокий оптимізм» виникає тоді, коли суб'єкт покладає надію на ілюзію, яка сама є продуктом системи і відповідно цю надію унеможлиблює [1, с. 2].

Кісмет це інтуїтивно розуміє, і саме тому її досвід кохання інший. Вона відчуває не так його захист, як «стирання» ідентичності: *«The fields would suddenly be so dry that this dust would fill Kismet's nose, her mouth, her lungs. If she stayed here, eventually it would stop up her guts. She would be composed of dust, her brain an eggshell full of dust, dust her thoughts. She would serve the Geists her whole life and then at last she would be dead, contributing her atoms to the dust, the giant fields of it that stretched to the horizon.»* Пряма згадка про обслуговування, порівняння із пилом – це не просто образи. Є. Іллуз показує, що в капіталістичному суспільстві жіноча емоційна заангажованість в шлюб структурно нагадує борговий контракт: вона постійна, рідко визнається і накопичується як зобов'язання [3, с. 193].

Показово, що навіть її симпатія до Х'юго – почуття, що існують поза межами шлюбного контракту, – не дає звільнення. Л. Ердрич характеризує його так: *«His lips were soft and full like a woman's and his eyes were muddy hazel brown, completely vulnerable. So young. Nothing could be done about the fact that he was only a homeschooled kid, no matter what he said, and she was a recently graduated senior taking on the cross of womanhood before her time»* [2]. Л. Берлант стверджує, що «жорстокий оптимізм» не зникає від усвідомлення, що суб'єкт продовжує прагнути об'єкта, навіть розуміючи, що він не заповнить порожнечу [1, с. 24]. Кохання у Кісмет конструює ідентичність навколо дефіциту,

а не навколо повноти, і в цьому сенсі воно є не альтернативою до кризи, а її внутрішньою формою.

Як висновок, роман демонструє, що любов і її різновиди в умовах прекарності набувають компенсаторної функції не через психологічну слабкість персонажів, а через дефіцит її в інших сферах: коли всі соціальні інститути підтвердження ідентичності (земля, праця, репутація) зруйновані, єдиним доступним простором для рікерівської наративної зв'язності залишається інтимна сфера. Шлюб і кохання обіцяють захист від ринкової логіки, але самі організовані за її принципами. Є. Іллуз назвала б це «романтичним капіталізмом» – станом, коли емоційне інвестування і фінансове вже неможливо розрізнити не лише структурно, але й у суб'єктивному досвіді персонажів.

Таким чином, «The Mighty Red» Л.Ердріч є текстом про те, що криза не залишає нейтральних зон. Кохання не є притулком від економічної кризи: воно є однією з форм, у яких економіка організує суб'єктивний досвід. Цей висновок релевантний для ширшої дискусії про те, чи можлива взагалі автономна інтимна сфера в умовах пізнього капіталізму.

Література:

1. Berlant L. *Cruel Optimism*. Durham: Duke University Press, 2011.
2. Erdrich, L. *The Mighty Red*. Harper Collins, 2024. <https://books.google.ca/books?id=5tv8EAAAQBAJ>
3. Illouz E. *Consuming the Romantic Utopia: Love and the Cultural Contradictions of Capitalism*. Berkeley : University of California Press, 1997.
5. Ricoeur P. *Oneself as Another*. Chicago: University of Chicago Press, 1992.